

Andropovas Pabaltijy

VERŽIA VARŽTUS

Kaip visi gerai žinome, komunistai nuolat stiprina savo propagandą užsieniui, skirdami šiam reikalui daug milijonų ir parinkdami "geriausius kadrus". Tačiau džiugu, kad pastaruoju metu sustiprėjo ir antikomunistinė informacija tiek Amerikoje, tiek Europoje. Turime prieš akis keletą numerių pereiniais metais pradėto leisti mėnesinio "Ost Nachrichten" laikraščio, kuris kiekviena proga pateikia gerai parinktas žinias apie tai, kas vyksta Sovietų Sąjungoje ir ypač Rytų Europoje, bei įvykių analizę.

Laikraštis leidžiamas Austrijos sostinėje Vienoje, vokiečių kalba. Leidžia Sovietų dabarties tyrimo institutas (Forschungsinstitut fuer Sowjetische Gegenwart, E.V.) Mums malonu pastebėti, kad laikraščio vyriausiojo redaktorium (Chefredakteur) pasirašo Algis Klimaitis. Jis čia tvarko ir Pabaltijo skyrių. Be šio dar yra Bulgarijos, Lenkijos, Čekoslovakijos, Sovietų Sąjungos ir tarptautinis skyriai.

Žinoma, mus labiausia domina Pabaltijo (Baltikum) skyrius. Iš paskelbtų duomenų matome, kad Jurijui Andropovui paėmus Sovietijos valdžią, padidėjo politinis spaudimas visame krašte, bet ypatingai okupuotose Pabaltijo respublikose.

Pradėkime nuo mūsų šiaurinio kaimyno Estijos. Estų tautai grėšia tautinio identiteto sužlugdymo pavojus. Estai, pačius jų komunistus įskaitant, rimtai būkštuoja dėl savo tautos likimo ir išlikimo. Truputis statistikos. 1934 m. Estijoje estų tauta sudarė 88,2% visų krašto gyventojų. 1959 m. 74,9%, o 1979 m. jau tik 64,7%. Estų miestai smarkiai kolonizuoti rusais ir kitais slavais. Iš sostinės Talino 441.000 gyventojų estų yra 227.000. Svarbiausiame pramonės mieste Kohtla - Jarva estai tesudaro ketvirtį visų gyventojų, tekstilės centre Narvoje - 25%, o Sillamae mieste - tik 4%. Tallino uoste ne estų tautybės gyventojų skaičius siekia 150 - 200.000.

Kaip suomių dienraštis "Ilta-Sanomat" praneša, su J. Andropovo atėjimu atėjo ir nauji rusifikacijos varžtai. Rusų kalba tapo aukštųjų valdininkų oficiali tarnybinė kalba. Plėsdami Estijoje pramonę, rusai periodiškai atveža iš Rusijos "trūkstantos darbo jėgos" vardu naujus rusų kolonistus ir jų šeimos narius. Patys estai priversti išmokti rusų kalbą. Jei dar prieš 5 metus tik ketvir-

ANGELA BULOTAITĖ, S. Bernarde gyvenanti lietuvių kilmės studentė, laimėjo Johnson e Johnson bendrovės gražuolės konkursą. Bendrovė atspausdino tūkstančius plakatų su jos atvaizdu.

tadalis iš 1,4 mil. Estijos gyventojų mokėjo rusų kalbą, tai dabar moka jau visas trečdalis. Atrodo, kad artimiausiu laiku kiekvienas antras krašto gyventojas mokės rusiškai.

Domu, kad ir tokiomis kietomis gyvenimo sąlygomis estai visomis išgalėmis kovoja. Pačių Estijos komunistų leidžiamas "Komunisto" žurnalas pranešė, kad prasidėjus Lenkijoje "Solidarumo" judėjimui, Estijos darbininkai pareikalavo laisvų profesinių sąjungų. Daugelyje vietų kilo streikai ir kai kuriuose pramonės rajonuose padėtis buvo panaši į Lenkijos. Kaip Estijos komunistų partijos šefas pranešė, "buvo imtasi atitinkamų saugumo priemonių, iškvieisti kariniai daliniai ir padėtis normalizuota". Dažnai pasirodo pagrindžio lapeliai, kviečiantieji ruošti uždraustus streikus, nedirbti bent dieną kiekvieno mėnesio pradžioje.

Didelę įtaką estams daro Suomijos televizija ir radijas, kurie neblogai matomi - girdimi Estijoje. Abidvi kalbos giminingos - estai supranta suomiškai.

Sovietų generolai daug dėmesio skiria Pabaltijui, kaip Sovietijos šiaurės vakarų "gynimo" frontui. Latvijos uos-

tas Liepoja artimiausiu laiku taps gerai sutvirtinta tvirtove, didžiausia Pabaltijo laivyno baze. Šiuo metu uosto sustiprinimo darbuose nuolat dirba 20.000 darbininkų. Žvejybos kombinato "Bolševiko" įmonės iškeliamos į Ventspilį. Stiprinamas ir praplečiamas Baltisko uostas Estijoje. Čia nuolat dirba 25.000 darbininkų. Išplečiamos povandeninių laivų saugyklos. Daroma viskas, kad į minėtus uostus galėtų įplaukti didžiuliai 27.000 tonų laivai, kurie aprūpintų SS-NX-20 tolimojo skridimo (ligi 8.300 km) raketomis, turinčiomis atominius užtaisus. Tokiu tai būdu Baltijos jūra, Sovietų propagandos žodžiais, paverčiama "taikos jūra"...

Latviją pastaraisiais keliais mėnesiais palietė nauja politinių ir religinių aktyvistų persekiojimo banga. Ji atsirado kartu su J. Andropovo į valdžią atėjimu. Buvo suruošti "parodomieji" teismo procesai, kurių metu keli asmenys nuteisti kalėjimo bei lagerio bausmėmis. Neseniai Latvijos KGB atliko 50-ies butų kratas. Daugelis asmenų buvo tardyti. Atrodo, kad kratų, suėmimų ir teismų bus dar daugiau.

(nukelta į 3-čią psl.)

SEMANARIO

MŪSŲ
LIETUVA

"NOSSA LITUANIA"

Metinė prenumerata Brazilijoje Cr\$. 10.000,00

Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 35 Dol

Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikon: 60 Dol

GARBĖS PRENUMERATORIUS Cr\$. 15.000,00

Užuojautos, Sveikinimai ir Skelbimai (Anúncios) mokami už skilties (Coluna) centimetra po Cr\$. 400,00

Už skelbimų kalbą ir turinį, Redakcija neatsako. Rašiniai gražinami tik autorui prašant.

Straipsnius ir Korespondencija Redakcija taisyti bei tvarko savo nuožiūra.

Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos bei leidėjų nuomonę.

Čekius, Perlaidas ir administracinius laiškus rašyti FRANCESCO GAVĖNAS ar PETRAS RUKŠYS vardu.

Rua Juatindiba, 28 Parque da Moóca - CEP 03124

São Paulo - Brasil

Diretor Responsável: VYTAUTAS BACEVIČIUS

Administrador: PETRAS RUKŠYS

Redige Equipe Editorial - Fone: 273-0338

Atskiro numerio kaina Cr\$. 200,00

I P. Amerika oro paštu: 45 Dol

I tolimus kraštus: 75 Dol

Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS Cr\$. 20.000,00

I tolimes kraštus: 75 Dol

Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS Cr\$. 20.000,00

I tolimes kraštus: 75 Dol

Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS Cr\$. 20.000,00

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

I tolimes kraštus: 75 Dol

Aušra Nr. 34 (74)

DVASINIS GENOCIDAS

Istorikai verčiami kapstytis dabarties
falsifikacijose ir jas maskuoti

Pastaraisiais mėnesiais Lietuvoje vėl suaktyvinta dvasinio genocido politika. Teko patirti, kad iš įvairių Lietuvos Mokslų Akademijos institutų iki 1982 m. pabaigos turi būti atleista 180 darbuotojų. Tuo reikalu buvo kreiptasi į Akademijos prezidentą J. Matulį ir prašyta daryti žygį, kad šis žalingas nutarimas nebūtų įgyvendintas. Tačiau J. Matulis pasirodė esąs bejėgis ir tikrai patarė atleisti tuos, kurie mažiau reikalingi, t.y. daugiausia iš techninio ir pagalbinių personalo. Savaime aišku, kad be šios kategorijos darbuotojų niekur neapsieinama, o mokslo įstaigose jų, be to, ir taip nėra minimalus skaičius, tad atleisti teks nemažai ir mokslo darbuotojų, kurie mažam mūsų kraštui visada yra nepaprastai reikalingi.

Kas skaudžiausia — šis nutarimas taikomas ir lietuvių kalbos ir literatūros bei istorijos institutams, kurie dabartinėje situacijoje yra patys reikalingiausi. Numatoma, kad iš šių dviejų institutų turės būti atleista po keletą darbuotojų, nežiūrint, kad šie institutai ir taip palyginti labai negausūs. Šiuo metu juose dirba maždaug po 100 darbuotojų, nors faktiškai Lietuvių kalbos ir literatūros instituto etatų skaičių reikėtų ne mažinti, o net padidinti. Pavyzdžiui, daugiatomį

Lietuvių kalbos žodyną rengia vos keliolika darbuotojų, tad nenuostabu, kad ir žodyno darbas juda labai iš lėto.

Lėtokai vyksta ir kitų kalbos bei literatūros sričių tyrinėjimo darbai, o daugelis šio instituto darbuotojų pernelyg pervargę nuo perdidelio krūvio ir nepa-

togių gyvenimo sąlygų. Tiesa, kiek anksčiau buvo prašoma padidinti institutui dotaciją — skirti daugiau etatų, tačiau šis prašymas nebuvo patenkintas. Ta proga buvo pasiūlyta sudaryti sutartis su "užsakovais" ir tokiu būdu gauti papildomų pajamų, — šitaip, atseit, būsią įmanoma padidinti ir instituto darbuotojų skaičių. Bet užsakovas — visa tauta. Juk jai rašomi kalbos ir literatūros veikalai. Tad kokių dar užsakovų ieškoti? Faktiškai Lietuvių kalbos ir literatūros institutas turėtų būti kertinis mūsų tautos mokslo šventovės — Akademijos akmuo. Juk ne kas kitas, o lituanistika yra mūsų mokslo ir kultūros tyrinėjimų pagrindas ir jai kaip tik turėtų būti skiriama daugiausia dėmesio. Pagaliau, kur plaukia visos pajamos gautos už parengtus veikalus? Argi ne į valstybės iždą? Tad kur tų naujų pajamų ieškoti?

Dar liūdniesni Istorijos instituto reikalai. Daugelis istorikų versti verčiami tirti "brandaus ir išsivysčiusio socializmo laikotarpį" bei kapstytis dabarties falsifikacijose ir jas maskuoti, o tuo tarpu

ilgaamžė galinga Lietuvos praeitis vis dar laikoma uždraustą zona, į kurią istorikams įžengti nevalia.

Būdinga — vieno istoriko teigimu, iš 220 istorijos kandidatų tik devyniolikos kandidatiniuose disertacijose nagrinėjami tikrai istoriniai klausimai, o visa kita — tik partotyrinis niekalas.

Sunki taip pat ir materialinė istorikų būklė. Tie, kas nepataikauja, menkai uždirba ir turi ieškoti sau papildomo darbo. Pasakojama, kad kartais tenka net vagonus iškrauti, norint užsidirbti būtinų pragyvenimui lėšų.

Be to, istorijos instituto darbų baras labai platus. Į jo apimtį įeina ir menotyra, etnografija, mokslo ir technikos

raidų tyrimai. O kur dar archeologija ir įvairios istorinės epochos? Kaip visa tai aprėpti negausiam istorikų būriui, kurių

didesnė dalis nukreipiama tirti bei rašyti "beįgyvendintos maisto programos" kūrėjų biografijas ar gvildinti nusigėrusio proletariato šlovės bei socialistinio lenktyniavimo problemas? ...

Negeriau ir Lietuvos filosofams. Daugelis jų mokslo kandidatų ar net daktarų laipsnius įgijo tik parašę disertacijas "mokslinio" ateizmo ar "mokslinio" komunizmo klausimais, tiksliau — išplūde religiją ir kunigus. Lietuvos filosofijos raidą tiria vos vienas kitas mokslininkas, o pats darbas laikomas nepelningu ir nelabai reikalingu. Taigi, prarinti savo darbuotojų gretas teks taip pat ir Filosofijos, sociologijos ir teisės institutui. Į komplikuojo žmonių dvasinio gyvenimo problemas bus tada dar mažiau kreipiama dėmesio, mažai kam beteks ir Lietuvos filosofijos istoriją tirti.

Pagaliau netenka savo darbuotojų taip pat ir kiti Lietuvos Mokslų Akademijos institutai. Kodėl? Ar vien tik ekonominiai sistemos sunkumai verčia siaurinti Lietuvos mokslininkų gretas, ar gar yra ir kita, dar svarbesnė priežastis? Taip, yra. Ta priežastis kaip tik jau išlindo, kaip yla iš maišo, tik kol kas ją nedaug kas pastebi. Pasirodo, ko vai su religija stiprinti Lietuvos KP CK nutarimu, žinoma, ne be Maskvos palaiminimo, steigiamas "mokslinis" ateizmo problemų tyrimo institutas. Tam ir reikia dotacijų.

Lietuvos mokslo skurdinimo kaina bus suburtas ne vienas šimtas veltėdžių, kurie primityvins dvasines žmogaus problemas,

ignoruos jų sprendimą ir, nuodydami visuomenę, gausins tik girtuoklių, nuskaltėlių ir įvairių kitų degradentų eiles. Po šia tariamo mokslo skraiste dar labiau suvėsės dvasinis skurdas ir paspartės — to tik ir laukiama — nutautinimo procesas.

Labai gaila, kad daugeliui Lietuvos mokslininkų teks palikti pamėgtąjį darbą ir eiti kur į kontorą ar gamybą, nežiūrint, kad jie taip reikalingi gimtojo krašto kultūrai ir mokslui puoselėti, nepaisant, kad jiems mokslo darbui paruošti reikėtų tiek metų ir tiek pastangų bei triūso.

S. Beržinis

Dr. ALEKSAS KALINAUSKAS

Dr. PAULO KALINAUSKAS

ADVOGADOS

Inventário, Despejo, Desquite, Divorcio,
Processo Crime, Processo Trabalhista, Etc.

Rua 15 de Novembro, 244 - 4 and. - Conj. 9 - Fone: 37-8958

DR. JONAS NIGIPORCIUKAS

CIRURGIÃO DENTISTA

CROSP. 6049

Rua Cap. Pacheco Chaves, 1206
V. Prudente - Fone: 273-6696

Antropovas Pabaltijų VERŽIA VARŽTUS

Tikintieji vis dar neturi sąžinės bei tikėjimo išpažinimo ir kulto laisvių. Dvasininkai yra persekiojami, lygiai kaip tikintieji moksleiviai, intelektualai ir net eiliniai kolchozininkai. Sostinės (Vilniaus) arkivyskupija vis dar neturi savo vyskupo, kuris 1961 m. okupacinės valdžios buvo išstremtas už savo vyskupijos ribų ir jau 22 metai gyvena tremtyje. Tuo tarpu Rusijos ortodoksų bažnyčia Vilniuje turi savo vyskupą. Rodosi, kad šią propagandiškai nemalonią "nelygybę" giliai paėmė į širdį Vilniuje leidžiamas rusų kalba "Sovietskaja Litva" dienraštis. Jis paskelbė ilgesnį rašinį, kuriame įrodinėjo, esą Sovietuose religija esanti atskirta nuo valstybės ir pagal marksistinius – leninistinius principus visos religijos vienodai laikomos blogybėmis: "Sovietų Sąjungoje nėra valstybinės religijos, o taip pat privilegijų Ortodoksų bažnyčiai ir jos pasekėjams"

Iš kitų šaltinių mus pasiekė žinios apie naujus varžtus Lietuvoje J. Andro-

povo gadynėje. Vis didesni maisto produktų kiekiai išgabenami iš okup. Lietuvos Leningrado, Maskvos, Minsko ar Kaliningrado kryptimi, vis daugiau rusų iš ten atvažiuoja "apsipirkti". Šią vasarą Palangoje, Druskininkuose, Birštone ir kitur buvo daug rusų turistų bei vasarotojų, kurie ne tik patys skanavosi lietuviškais maisto dalykais, bet juos supirkinėjo ir siuntė paketais savo šeimoms Rusijon.

Iš penkiadienių turistų pasakojimų sužinome apie labai nemalonų ir šiukštų užsienio turistų traktavimą, labai stropias kratas muitinėse, draudimą aplankyti gimines ir tėvų bei kitų artimųjų kapus. Daugelis giminių, kartais ir labai artimų, vengia susitikti su iš užsienio atvykusiais savo artimaisiais, matyt, bijodami galimų tardymų. Ypač neapykanta iš valdžios žmonių pusės padidėjo po to, kai rusai atliko didžiulį "žygdarbį" – numušė Pietų Korėjos linijos keleivinį lėktuvą, palaidodami 259 gyvybes. "Ateinanti žiema bus sunki" – rašoma viename laiške iš okup. Lietuvos.

b. kv.

MIRÉ ONA LUKAUSKAITĖ - POŠKIENĖ

P-ia Elena Valiūnienė iš New Yorko telefonu pranešė, kad š.m. gruodžio 4 d. Šiauliuose mirė Ona Lukauskaitė-Poškienė, palaidota gruodžio 6 d. Šiaulių – Ginkūnų kapinėse. Gimusi 1906 m. sausio 29 d., Lukauskaitė-Poškienė buvo viena iš steigėjų Lietuvos Helsinkio Grupės ir visą laiką aktyviai reiškėsi jos veikloje iki mirties. Ji buvo paskutinioji iš Helsinkio Grupės gyvenusi okupuotoje Lietuvoje. Nuteista 25 metams kalėjimo ir išvežta į Sovietų Sąjungą, Stalinui mirus 1955 metais grįžo Lietuvon. Jos du sūnūs, Erdvilis ir Vytautas Poškai, abu buvo partizanų kovose.

Lukauskaitė-Poškienė buvo poetė ir laisvoje Lietuvoje išleido du eilėraščių rinkinius, "Brangiausios Pėdos", 1933 m. ir "Eilėraščių kraitis" 1938 m.

LIETUVIŠKOS SPAUDOS RĖMĖJAI YRA SAVOS TAUTOS GYNĖJAI

DR. ELIZIEJAUS DRAUGELIO ATSIMINIMAI

(Paiškinimas)

Kaip anksčiau, taip ir šiandien įprasta rašyti savo atsiminimus. Suprantama, kad juos rašo garsūs rašytojai, mintytojai, arba kad ir šiaip daug nuveikę žmonijai savajai tautai, – tuomet tai yra svarbu. naudinga, nes suteikia kartais daug pamokinančios medžiagos ir atsiminimų skaitytojui.

Tačiau aš né prie vienos anksčiau minėtų kategorijų savęs nepriskiriu.

Vienok rašau savo atsiminimus. Rašau vien dėlto, kad man malonu prisiminti savo nužygiuotą gana ilgą kelią – nuo Ukrainos Oziorų (už Peterburgo), Jaltos, ligi... Brazilijos džunglių. Malonu prisiminti savo 75 metų išgyvenimus, nes kartais jie buvo ir labai skaudūs ar tragiški, itin malonu prisiminti savo aukšnę kūdikystę, kurią praleidau gražios Sūduvos derlingose lygumose – Barzdauskų kaime, Keturvalakių – Gižų trikampyje.

Tiesa, tame "trikampyje" nebuvo né aukštų kalnų, nei paslaptingų tankių girių, nei plačių sraunių upių... Bet užtai maloniai mane nuteikdavo liūliuojančios auksinėmis varpomis dirvos, raudonų dobilių plotai, mėlyni, lyg dangaus skliauto, linų ruožai.

Barzdauskų pradžios mokyklos namas, kur aš gimiau ir augau, kur gimė ir augo apie tuzinas mano brolių bei sesučių, nebuvo nei labai didelis nei ypatingos architektūros: rąstų sienos, šiaudinis stogas, gonkelės, tai ir viskas. Tiesa, sienos buvo iš lauko apkaltos lentutė-

mis, o viduje namas ištinkuotas ir kalke mis išbaltintas. Langai dideli, virš langų pagražinimai, išdrožti iš medžio. Ant gonkų stogučio pritvirtinta didelė skardos iškaba, kurios viduje nupieštas didelis dvigalvis erelis, žiauriai išsižiojęs ir iškišęs liežuvį, kaip gyvatė. Vienoje lėtenoje, nagais laikė gumbuotą lazda, su kryžiuoku gale, kitos nagais buvo apkabinęs žemės rutulį. Tai carų emblema. Matyt, jau nuo amžių maskolių dvasioje ruseno mintis, kad reikia su buože daužyti visą pasaulį, sudraskyti žmones ir juos praryti... Be to, iškaboje buvo rusiškas parašas.

Aš, mano broliukai ir sesutės, ir kiti vaikai nekenčėm do dvigalvio né tai paukščio né tai žvėries, visaip jį pašepdavom, o kartą net atkeršijom... Tačiau apie tai kitą kartą.

Mūsų namas buvo padalintas pusiau. Viename gale buvo "stancija" – mokytojo butas, kitam gale mokykla. Kuri normaliai galėjo sutalpinti 30 ar 40 vaikų. Tačiau pasibaigus vasaros darbams, ypač suvarius gyvulius į tvartus, žiemą mokinių skaičius padvigubėdavo ir būdavo ne tik ankšta, bet ir "tiršta". Žiemai įdėdavo antrus langus ir laikraščiais juos užklijuodavo, tai stigdavo oro. Tekdavo atidaryti duris į priemenę, kur vaikai laikydavo rūbus ir maisto krepšius. O kartais ten palikdavo ir apšalusias, snieguotas klumpes. Suolai buvo senoviški, ilgi. Kartais vienam suole turėdavo sūspausiti 10 mokinių. Prieš namą rėžtas siauras darželis, aptvertas gražia štakietų tvora. Viename darželio kampe augo didelė kriaušė. Ji vedė įvairių rūšių kriaušes. Kitame darželio gale tokia pat dide-

lė obelis. Ji irgi vedė įvairių rūšių obuolius. Darželis pilnas bijūnų, lelijų, rožių, rūtų, mėtų čebatėlių, spragaručių – visų nesuskaičiuosi. Tai mano mamos menas.

SODAS

Dėl kriaušės ir obels turiu patikrinti, kad aš neperdėjau ir nepramaniau. Mano tėvas buvo ne tik mokytojas, bet ir sodininkas. Anuo metu, kai mano tėvas mokėsi Veiverių mokytojų seminarijoje, ten buvo dėdė toma sodininkystė, ne tik teoretiškai, bet ir praktiškai mokinama. Mūsų apylinkėje tėvo rūpesčiu pas daugelį ūkininkų buvo užveisti sodai. Sodai dideli, gražūs. Pilni įvairiausių rūšių vaismedžių. Prie mūsų namo buvo ir medelynas. Mano tėvas sėdavo laukinių medžių sėklas, juos skiepdavo geromis atmainomis. Sodai buvo užvesti ne tik Barzdauskų kaime, bet ir kituose kaimuose – Ožkabaluose, Keturvalakiuose, Geisteriškėse ir kituose. O mano tėvas buvo nebe koks sodininkas. Ir ne tik sodininkas, bet ir bitininkas. Tinka sode statyti bičių avilius. Bitės ne tik žieduose pasigano, bet ir žiedus apvaisina.

Atsimenu. Prieš mūsų namą buvo tik darželis ir krūmai. Tėvas nupirkko pas vieną ūkininką du senu medžiu – obelį ir kriaušę. Parvežė juos namo dviarikiu samdytu vežimu. Daug kas stebėjosi ir traukė pečiais, kad jie prigytų. Neįau "Prepesorius" (taip vadindavo kaimo mokytojus) to nesupranta. Tačiau pasodinti ir kaetim paramstyti, kad vėjas neišverstų, jie prigijo. Tėvas į to paties medžio įvairias šakas įskiepijo įvairių atmainų vaisių. Kaip pradėjo vesti vaisių, pa- keleiviai labai stebėjosi.

Bus daugiau

Antanas Dutkus

LIETUVIŲ SPAUDA BRAZILIJŲ

(Tęsa iš nr. 2 (1841))

Padėjusi pagrindą lietuviškai spaudai Brazilijoje, spaustuvė "Biruté", dirbusi 15 metų su svetimšalių spauda, užvėrė savo duris ir nutraukė tos rūšies darbą. Persiorganizavusi ir iš pagrindų pakeitėsi darbo sistema, pasiliko tik su komerciniais užsakymais ir kitu vardu pavadintoje spaustuvėje. Pirmosios spaustuvės įkūrėjas ir pirmųjų lietuviškų laikraščių pradininkas, Konstantas Uckus, "palaidojo" lietuvišku vardu vadinamą spaustuvę, — "Biruté" — nes lietuviškumo jame nieko nebeliko, lietuviškas žodis iš jos negalėjo išeiti. Užsidarė vienas po kito, terminui baigiantis, paskutiniai lietuviški leidiniai — laikraščiai ir žurnalai: "Lietuvių Aidas Brazilijoje", "Lietuvis", "Rytas" ir "Šviesa". Redakcijos atsisveikino su savo skaitytojais, draugais ir rėmėjais, žadėdamos vėl sugrįžti, kada sukelta naci-fašizmo karo audra praeis ir vėl iš naujo dangus prablaivės visiems, — ir svetimšaliams. Bet ilgai nesirodė ta visų laukiamoji audra. Buvo nyku be lietuviškos spaudos: be žinių iš pasaulio, be pranešimų apie liepsnojantį karą tėvynėje ir pasaulyje, be susisiektimo su gimtine ir jos žmonėmis — broliais, tėvais ir giminėmis. Labai retai, — savaitių bei mėnesių bėgyje, — atklysdavo iš Š. Amerikos lietuviški laikraščiai. Bet ne visus jie galėjo patenkinti, nes retas iš mūsų turėjo galimybės jų gauti. Su gautaisiais laikraščiais buvo dalijamasi ir visų skaitomi. Nors kelių mėnesių senumo, bet vistiek jie buvo įdomūs ir gaudomi, kad sužinojus naujienų iš gimtojo krašto. Vietinė spauda labai mažai jų patiekdavo.

Kalbėti ir skaityti lietuviškai niekas nedraudė. Nevalia buvo tik svetimą kalbą spausdinti ir viešai platinti. Visai taip nebuvo, kaip vieno kanadiško laikraščio ("T.Ž.") korespondentė R.S., grįžusi iš Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongreso São Paulyje 1975 m., tokių apie mus, braziliečius, naujenybių paskleidė pasauliui: "Per šią trumpą dieną praleistą stovykloje, jau buvo matyti mums neįprasti dalykai, Brazilijoje 40 metų buvo uždrausta kalbėti svetimą kalbą", atseit —

ir lietuviškai. O kita to paties laikraščio rašėja, V.M., ir to paties kongreso atstovė sekamai "stebino" pasaulį apie mūsų gyvenimą Brazilijoje, sakydama: "Gyvenama džiunglėse, purve. Tarp didžaisių dviejų Brazilijos miestų — São Paulo — Rio de Žaneiro — eikia važiuoti 3 dienas... ir tas kelias pažymėtas "greitkeliu". Toki pareiškimai parinktųjų atstovų į kongresus, — yra tikras purvas, drebiamas mūsų kraštui, kur gyvename.

Padarę šią trumpą pastabėlę apie mus aplankančius "išminčius", eisime prie mūsų gyvenimo Brazilijoje, tik be lietuviškos spaudos, nes pakartosime — kalbėti lietuviškai niekada ir niekas mums nedraudė.

TIESA

★ BRAZILIJOS LIETUVIŲ LAIKRASTIS ★

Nr. 8 | 1942 m. rugpjūčio mėn. | 1-ji metaj

Leidžia: B. L. D. D.

Redaguoja:
REDKOLEGIA

1942 m. garsiai jau buvo kalbama, kad karas eina prie galo, kad Sąjungininkai — Sov. Rusija, Š. Amerika ir Anglija — tuojaus kapituluosiančios, kad "ašies" ginkluotos jėgos artėjančios prie Maskvos, kad Vakarų ir Šiaurės frontai, nepradėti, sužlugo ir Sąjungininkų galybei artėja galas, tik laukiama kad vokiečių armija sutriuškintų Sovietų atsparos tašką, Stalingradą, ir peržengtų Volgą. Tokiais ir panašiais gaudais mes tada gyvenome be savo spaudos. Tais pačiais metais ir tokiu blausiu ir neaiškiu momentu, lietuvių kolonijoje, São Paulyje, pasirodė slaptai platinamas lietuviškas laikraštis "TIESA". Ne didelio formato, 24 pslp., gerai padarytas, tik jau ne lietuviškomis rašmenimis. Tas rodo, kad buvo spausdinamas brazilų spaustuvėje. Laikraštis pilnas žinių bei informacijų apie pasaulinius įvykius, karo eigą, Lietuvos okupaciją ir kaip hitlerininkai kankina mūsų brolius.

no lietuvius "remti visapusiai Brazilijos liaudį kare prieš agresorius", apeliuodama į patriotinius lietuvių jausmus: "Šiandieną kiekvieno patrioto lietuvių pareiga stoti į mūšį, kuriame yra lemiamas žmonių likimas, nuo kurio priklausys mūsų ateitis čia, Brazilijoje, ir mūsų brolių ir sesių Lietuvoje". Ir taip perdėm, "Tiesa" ragina lietuvius "... prisidėti prie šio krašto apgynimo nuo priešų aukoti paskutinį savo centą Brazilijos apsiginklavimui, o pakviestas, reikalui esant, neatsisakyti imtis ginklo ir kartu su Brazilijos liaudimi, stoti prieš bendrą priešą — naci-fašizmą...". Laikraštis ilius truoja savo puslapius vykstančio karo baisenybėmis — civilinių žmonių žudymą ir tautų naikinimą užgrobtuose kraštuose. Plačiai aprašo ir apie kankinimą lietuvių tautos. "Tiesa" skelbia ilgus lietuvių aukotojų sąrašus Sov. Raudonajam Kryžiui ir ragina šią akciją išplėsti visoje Brazilijoje. Taip pat, nesigaili "botago" čia esantiems "ponams", — inteligentams, spaustuvininkams, biznieriems "Tiesos" leidėjai — "B.L.D.D." — norėjo, kad visa lietuvių kolonija stotų kovon ir, "jei bus mums leidžiama ginklu rankoje, mušti kruvinuosius užpuolikus, kad apgynus šią šalį..., nes tai kiekvieno patrioto lietuvių pareiga". O kadangi lietuviui ateiviui nebuvo leidžiama švaistytis su ginklu rankoje, tai jie buvo raginami aukoti Sov. Raudonajam Kryžiui.

Geriausia dovana

KIEKVIENA PROGA

UŽSAKYKITE "MŪSŲ LIETUVA"

GIMINĖMS — DRAUGAMS — PAŽĪSTAMIEMS

Šią brangią dovaną jie prisimins 50 kartų — visus metus

"Tiesa" buvo skelbiamas anoniminiai aukotojų laišukai nuo karo nukentėjusiems Lietuvoje šelpti. Tuo pačiu metu, kun. J. Janilioniui ir Kaziui Audeniui vadovaujant, Rio de Žaneiro mieste, prie Brazilijos Raudonojo Kryžiaus, suorganizuotas tapo lietuvių komitetas, kuris taip pat rinko aukas nukentėjusiems nuo karo šelpti. "Tiesa", šiame kun. J. Janilionio veiksme, įžiūrėjo "svanaudiškumą" ir "pasipelnijimą" su surinktais pinigais, tuojaus aliarmuojančiai įspėjo vietos lietuvius sekamai: "Rijaus lietuvių-katalikų-žydų komitetas ruošiasi gelbėti Lietuvą. Kuomet Rijuje buvo renkamos aukos Sov. Raudonajam Kryžiui, tai kairie minimo komiteto vadai net pradėjo grąsinti... gąsdino aukotojus. Kun. J. Janilionis giriasi pripirksias vaistų, rūbų, maisto ir kitko ir siūsis Lietuvon. Tiesa, tikslas gražus ir planas labai gudriai sugalvotas, bet jo vaisiais bei kitoks Rijaus lietuvių šelpimas nei kiek nepagelbės pusnuogį, sergantį ir badaujantį tautietį Lietuvoje".

Neteko sužinoti, ar kun. J. Janilionis ir "Tiesos" komiteto surinktos aukos pasiekė tikslą – nuėjo "pusnuogį, sergantį ir badaujantį tautietį" paremti, nes apie tai spaudoje nebuvo pastebėta. Žinome tik vieną tiesą, kad tiek vienos, tiek ir kitos grupės žmonės organizuotai atsidavę, dirbo visuomenės labui, vienam ir tam pačiam tikslui. "Tiesa" skelbė savo skiltyse apie renkamas aukas ir iš anksto numatyta surinktų aukų paskirtį. Neatsilikio ir kun. J. Janilionis. Sudaryto komiteto vardu, portugalių kalba, išleido biuletinį, pavadindamas jį "PRO – LITUANIA", duodamas jame brazilų visuomenei atskaitą dėl surinktų aukų, ir statistiniais duomenimis parodo, kaip vokiečiai žudo lietuvių tautą. Štai vienas tokių pavyzdžių: "Basta se lembrar que nos últimas meses, quando os russos estavam reocupando as cidades lituanas, encontravamos quase desertas. Em Vilna, uma cidade de 200.000 habitantes, só tinha 50.000; em Ukmergė, de 15.000 habitantes, restavam 5.000, e assim em diante. Onde estão os outros? Os despatches citam fragmente: **assassinados pelos alemães**". z

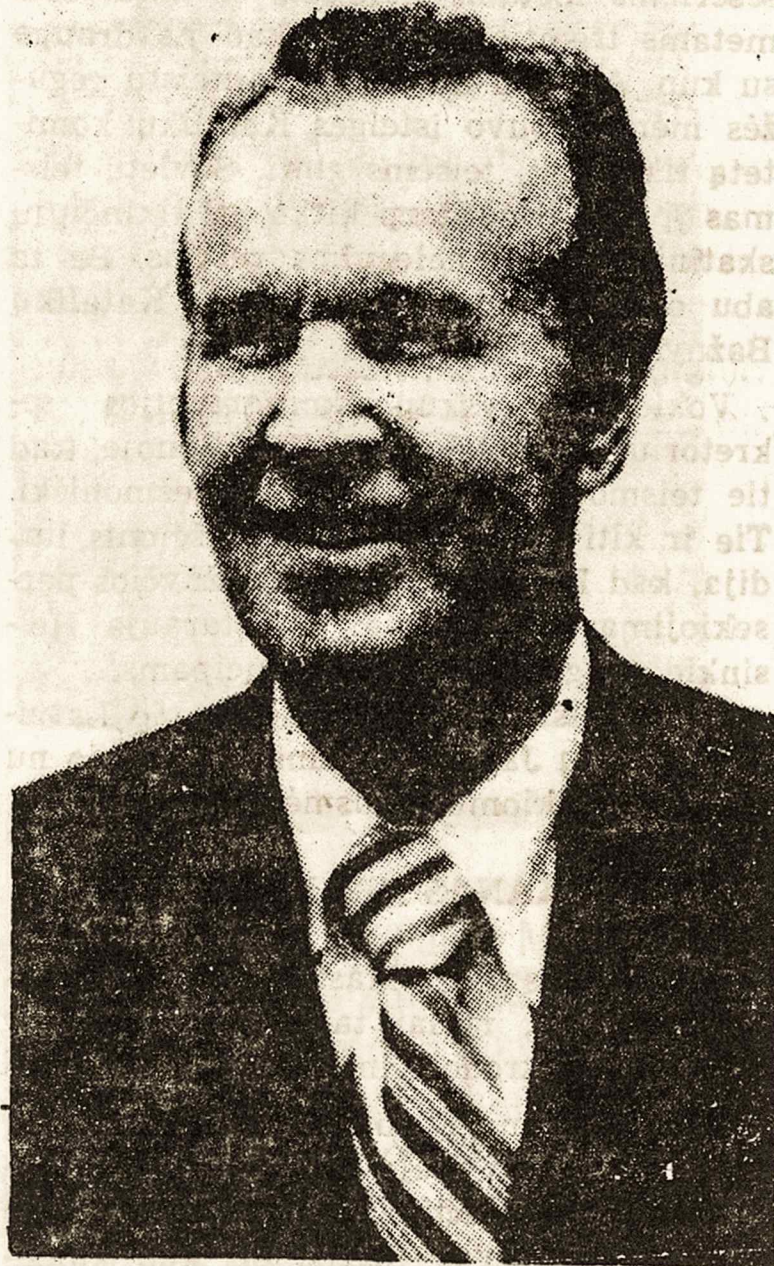
Iš to kas pasakyta, tiek Brazilijos Lietuvių Darbininkų laikraštis "TIESA", tiek kun. J. Janilionio komiteto išleistas biuletinis "PRO-LITUANIA", vienodai kėlė hitlerininkų siautėjimo baisenybes, vienodai jas ir smerkė. Kaip ne visi galėjo sutilpti "Tiesos" remiamame komitete, taip ne visi tilpo ir "Pro-Lituânia" organizacijoje. Bet, kad abiejų troškimai buvo vienodi – sunaikinti naci-fašizmą – niekas neabejoja; ir dėl paralelinio veikimo abejom grupėm, nevertėjo "žodžiūotis" per spaudą.

"Pro-Lituania" išleistas biuletinis buvo taikomas beveik išimtinai brazilų vi-

"Laisvės Besiekiant"

knyga, kurią turėtume perskaityti visi

P. ŽIČKŪS

POVILAS ŽIČKŪS, iniciatorius, vienas iš redaktorių ir knygos LAISVĖS BESIEKIANT autorius.

Iš lietuvių rezistencijos prieš okupantus mažai turime rašinių. Turime kelias atsiminimų knygas iš Vokietijos kacetuose lietuvių kančių ir išgyvenimų, turime kelias knygas iš lietuvių kankinių Sibire ar ištrėmimo išgyvenimų, tačiau apie pačią lietuvių rezistenciją ir jos kovą prieš okupantus veik neturime. Be to, lietuviams dažnai yra primetama, jog lietuviai buvo nacių kolaborantai. Tac Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga pasiryžo išleisti iš antinacinės rezistencijos darbų aktyvių narių prisiminimus, kaip buvo dirbama, ko siekiama ir panašiai, kas liudytų tą lietuvių antinacinę rezistenciją. Knygos rašinių visi autoriai yra ne tik sunkiai dirbę toje rezistencinėje kovoje, bet taip pat išgyvenę baisias nacių

suomeni. Davęs yra daug istorinių žinių apie Lietuvą ir jos tautos kančias. Pasirodė tik vieną kartą, karui jau einant prie galo. Brazilijos Lietuvių Darbininkų "Tiesa" ėjo nuo 1942 metų pradžios. Slaptai mus lankė dar tebesiaučiant karui, sulaukdama Sąjungininkų pagalbos.

kankinimų kančias, geštapo bausių tardymus, kalėjimuose ar koncentracijos stovyklose.

"Laisvės Besiekiant" knyga jau yra pas knygų platintojus. Knygos įvadas yra paimtas iš pagrindžio laikraščio "Laisvas Žodis", 1944 m. kovo 1 d. Nr. 1, kuris nušviečia, kas yra Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga ir kokie tikslai: "Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga susikūrė vokiečių okupacijai prasidėjus, pasistatydama tikslą – siekti Lietuvos valstybės nepriklausomybės atstatymo. Nesurišta nė su viena politine grupe ar partija, ji subūrė jaunosios kartos žmones, kurie Lietuvos valstybės nepriklausomybės atstatymą pastatė aukščiau už visus kitus reikalus. Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga subūrė tuos žmones, kurie pasiryžo kovoti ir aukotis už tai, kas šiandien yra visos Lietuvių Tautos karščiausias troškimas – besąlyginė laisvė. Nuo mažo pradėjusi, per dvejus su viršum sunkios okupacijos metus Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga išaugo į galingą Nepriklausomybės sąjūdį, apimdama plačius Lietuvos gyventojų sluoksnius, pasiekdama tolimiausią Lietuvos kampelį... Suburdama daugiausia jaunuosius, Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga niekad nesiekė ir nesieks primesti kam nors savo valią, gerai žinodama, kad Lietuvos valstybės nepriklausomybės atstatymas reikalauja visų lietuvių bendro darbo".

Taip apibūdina Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos atsiradimą pagrindinis "Laisvas Žodis". Pirmuoju LLKS leidiniu buvo "Apžvalga", kuri buvo pradėta leisti 1942 metų pradžioje. Vėliau ėjo "Laisvės Kovotojas", "Laisvas Žodis" ir visa eilė kitų leidinių.

Knygos turinį sudaro skyriai: "Užmirškite apie bet kokią nepriklausomybę". Tai vokiečių civilinės valdžios pareigūno advokato Baumgartel pasakymas 1941 m. liepos mėnesio pirmomis dienomis Povilui Žičkui. Tada dar veikė Laikinoji Lietuvos vyriausybė. Nuo čia ir prasidėjo antinacinė rezistencija. Šiame skyrelyje yra keli pskyriai. Istorinis susitikimas, Mano priesaika ir darbas po jos, Santykiai su pirmuoju tarėju gen. Kubiliūnu, SS legonas, Prof. S.

Lietuvio Viktoro Lukavičiaus
RESTORANAS VITUS
Lietuviški ir europietiški valgiai
MALONUS PATARNAVIMAS
Rua Espirito Santo, 118 Tel.441-6846
SÃO CAETANO DO SUL

PARDUODAME
AUTOMOBILIAMS
LIPINĖLIUS – Adesivos
SKYDELIUS su grandinėmis
Chaveiros com emblema Vytis.
ŠV. KAZIMIERO PARAPIJŲ

Kairio kelionė Latvijon, Kelionė į Berlyną, Įkaitų suėmimai, Mano areštas ir žiaurus tardymas, Išvežami Vokietijon ir Vokietijos kalėjimuose.

Skyriuje "LLKS pagrindinė spauda" kurių autoriai yra dr. Algirdas Vokietaitis, Vladas Bakūnas, Jurgis Jasiškas, Jonas Mildažis ir Jonas Vasyš. Poskyriai: Slaptoji spauda - pagrindinis pasyviosios rezistencijos ginklas, Pradiniai LLKS pagrindinės spaudos leidiniai, Slaptos LLKS spaustuvės ir jų likimas, Administracija ir LLKS spaudos platinimo tinklas, Slaptos spaudos darbuotojų kryžiaus keliai, LLKS pagrindinės spaudos leidinių turinio apžvalga, Lietuviška pagrindinė spauda Kongreso ir Hooverio bibliotekose.

Skyriuje "Švediškoji paunksmė nacijų okupacijos metais". Autorius Vladas Žilinskas. Šiame skyriuje yra daug poskyrių. Tai LLKS veiklos Švedijoje darbai ir santykiai su įvairių kraštų diplomatais ir t. t.

Skyriuje "LLKS atidaro duris į vakarus". Autorius dr. Algirdas Vokietaitis, kuris Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos ir Vyriausio Lietuvių Komiteto buvo slapta per Baltijos jūrą mažu žvejų laiveliu pasiūstas į Švediją, daugelyje poskyrių aprašo savo veiklą Švedijoje, slaptas keliones per Baltijos jūrą į Lietuvą, apie radio tarnybą pogrindyje, apie ryšius su Vyriausiu Lietuvių Komitetu ir vėliau Vyriausiu Lietuvos Išlaisvinimo Komitetu, apie bandymus gelbėti lietuvius laivais per Baltijos jūrą į Švediją, kada artėjo bolševikai prie Lietuvos ir jau buvo Lietuvoje, kaip jis buvo vokiečių karo laivo pagautas, suimtas, kalintas Latvijoje ir vėliau Vokietijoje Stutthof kanclageryje, apie patekimą pas bolševikus, kada buvo be sąmonės ir vėliau išsigelbėjo.

Skyriuje "Nukankinti ir nužudyti bei mirę LLKS veikėjai" duodama po keletą eilučių apie tuos drąsius vyrus. Toliau seka "Epilogas", keliolika puslapių angliškai apie Lietuvos praeitį, knygos santrauka ir bibliografija.

Tai tikrai istorinė knyga, kurią visi, o ypač lietuvių jaunimas turėtų perskaityti ir pamatyti su koku pasišventimu ir pasiaukojimu lietuviai dirbo, kad apsaugojus tautą nuo sunaikinimo ir siekiant laisvės, kokias pakėlė kančias už tuos patriotinius darbus.

VOKIEČIAI APIE BAŽNYČIOS PERSEKIOJIMĄ LIETUVOJE

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG (XII. 10) pranešdamas apie kun. Sigito Tamkevičiaus nuteisimą Lietuvoje šešeriems metams kalėjimo ir keturiems metams tremties, pažymi, kad jis drauge su kun. Alfonsu Svarinsku, nuteistu gegužės mėnesį, buvo įsteigęs Katalikų komitetą tikinčiųjų teisėms ginti. Sovietų teismas jį apkaltino, tarp kitko, už tikinčiųjų skatinimą imtis nelegalios veiklos. Be to abu dvasiškai leidę nelegalią Katalikų Bažnyčios kroniką.

Vokietijos Vyskupų konferencijos sekretorius Schaetzler pareiškė Bonoje, kad tie teismo nuosprendžiai yra nežmoniški. Tie ir kiti veiksmai prieš krikščionis liudija, kad Lietuvoje vyksta Bažnyčios persekiojimas. Jie aiškiai prieštarauja Helsinkio baigiamojo akto principams.

Laikraštis taip pat pranešė apie Latvijos baptistų Janio Rožkalns ir Voverio nuteisimą sunkiomis bausmėmis Rygoje.

VATIKANAS IR KREMLIUS

Santykiams tarp Maskvos ir Vašingtono blogėjant, ryšiai tarp Vatikaną ir Kremliaus, atrodo, eina kita kryptimi.

Dėl išdėstymo Europoje naujų atominių ginklų, sovietai išėjo iš dviejų nusiginklavimo konferencijų: Ženevos ir Vienos.

Prez. Reagan'as nežino su kuo kalbėtis, nes Andropov'as jau ketvirtas mėnuo nesikelia iš lovos.

Bet štai Rusijos Ortodoksų bažnyčia pakvietė Lenkijos katalikų bažnyčios primatą kardinolą Glemp'ą apsilankyti Maskvoje. (Vakarai neseniai nuėmė Lenkijai, dėl karo lauko stovio įvedimo, taikytas sankcijas).

„Dar nėra tikrai žinoma, ar kardinolas galės lankytis Lietuvoje ir kaimyninėje Latvijoje ir susitikti su Rygos kardinolu Vaivods“, — rašo D. Britanijos katalikų savaitraštis „The Universe“.

Laikraštis toliau rašo, kad toks vizitas negalėtų įvykti be sovietų vyriausybės pritarimo, kas būtų svarbu ne tik Lenkijai, bet ir bendrai taikos deryboms tarp rytų ir vakarų, ko siekia Vatikanas.

„The Universe“ toliau detalai aprašo Vatikaną ir Sovietų Sąjungos santykių vystymąsi nuo Jono XXIII popiežiavimo laikų.

1963 m. popiežius Jonas XXIII privačioje audijencijoje priėmė Chruščiovo dukterį su jos vyru Adžubej, kuris tuo laiku buvo laikraščio „Izvestije“ redaktorius.

Vėliau popiežius Povilas VI priėmė sovietų užs. reikalų min. Gromyko ir prez. Podgornyj. 1971 m. mons. Casaroli šv. Sos to vardu Maskvoje pasirašė atominių ginklų suvaržymo (non-proliferation) sutartį ir tuo pačiu laiku susitiko su sovietų vadais. Pagaliau 1982 m. dabartinis popiežius pasiuntė du atstovus į Brežnev'o laidotuves.

JAV KATALIKŲ KONFERENCIJA APIE ĮKALINTUS LIETUVOS KUNIGUS

JAV Katalikų konferencijos generalinis sekretorius prel. Danielius Hove pasiuntė laišką JAV Valstybės departamento sekretoriui George Schultz apie lietuvių kunigų Alfonso Svarinsko ir Sigito Tamkevičiaus įkalinimą. 1983 gruodžio 27 datuotame laiške jis rašo:

„JAV katalikų konferencijos vardu išreiškiu mūsų gilų ir rimtą rūpestį dviejų Lietuvos kunigų, kun. Alfonso Svarinsko ir kun. Sigito Tamkevičiaus, nuteisimui kalėti.

„Daug Amerikos katalikų yra sujau-dinti jų bendratikių negalimybe kituose kraštuose laisvai savo religiją bei apštalavimą. Mažiausiai raginu, kad kun. Svarinskui ir kun. Tamkevičiui būtų duodama amnestija ir kad jiems būtų leidžiama ir sugrįžti į pastoracinį darbą“

JAV katalikų konferencijos tarptautinės teisingumo ir taikos įstaigos naujasis vedėjas kun. William Lewers laišku Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos vedėjui kun. Kazimierui Pugevičiui pranešė, kad ir kun. Bryan Hehir šiuo reikalu kontaktavo senatorių Percy. Kun. Hehis vadovauja Amerikos episkopato socialinių klausimų ir pasaulinės taikos skyriui.

BLB-NĖS IŽDININKO PRANEŠIMAS

1983 metais Brazilijos Lietuvių Bendruomenė turėjo Cr\$.407.632,00 pajamų ir Cr\$.335.818,00 išlaidų. Įdomu pabrėžti, kad mūsų kolonijoje tik 48 tautiečiai įnešė solidarumo mokesčių, 1983 metais. Iš viso gavome tik Cr\$. 133.500,00 mūsų veiklai. Iš tų pajamų sumokėjom Pasaulio Lietuvių Bendruomenei solidarumo mokesčių, kuris turėtų būti 15% o. Mums būtų buvus gėda įteikti mažiau kaip 50 dolerių už 1982 ir 1983 metus. Tai išvertus tuos 50 dolerių, įmokėjom Cr\$.50.000,00. Kitos pajamos buvo investicijų palūkanos ir parengimai. Lituanikoj turėjom, per visus 1983 metus, Cr\$.69.589,00 išlaidų ir Cr\$. 48.637,00 pajamų.

Mes administruojame kelis fondus. Stipendijų Fonde, pradžioje metų, buvo Cr\$.408.932,85. Per visus metus išmokėjom dviems studentams Cr\$.291.168,00. Gavome tik iš vieno tautiečio, p. Klemensos Jūros, Cr\$.5.000,00 paramos mūsų studentijai. Bet kada buvo priskai-

• Namai be Lietuviškos spaudos
— pilis be tautinės šviesos

Dra. HELGA HERING

MÉDICA - GYDYTOJA

HOMENS SENHORAS CRIANÇAS

Rua Quartim Barbosa, 6 - B. do Limão
Fone: 265-7590

De 2a a 6a. das 8 às 12 hs. e das 14 às 18 hs.

KALBAMA LIETUVIŠKAI

FÁBRICA DE GUARDA - CHUVAS

Guarda Chuvas de todos os tipos, para homens, senhoras e crianças.

Mini-sombrinhas, tipo Italiano e Alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Rua Coelho Barradas, 104 - V. Prudente - Fone: 274-0677

Res.: 274-4886

tyta Cr\$. 691,50 palūkanų, 31 gruodžio pereinamųjų metų, Stipendijų Fondui liko Cr\$. 618.456,35.

Volungės Choras mums įteikė pereinamųjų metų antro gegužės Cr\$. 673.050,51. Prie šios sumos buvo priskaityta Cr\$. 677.660,59 palūkanų, tai šis Fondas 31 gruodžio turėjo Carteira de Poupança Unibanco Cr\$. 1.350.721,10 suma.

Archyvo ir Muziejaus Fondas – Buvo mums įteikta paskutinės Imigrantų Parodos pelnas Cr\$. 181.267,00. Palūkanų priaugo Cr\$. 104.883,93, tai 31 gruodžio Archyvo ir Muziejaus Fonde buvo Cr\$. 286.153,93.

Sporto aikštėm Lituaniškosios, pereinamųjų metų birželio 23 dieną buvo atidaryta nauja sąskaita Carteira de Poupança Unibanco su Cr\$. 1.000.000,00 suma, kuri yra paskirta Sporto aikštėm mūsų Lituanikos Stovykloje. Per šešis mėnesius priaugo Cr\$. 710.048,11. Tai 31 gruodžio rezerva specifiniai sporto aikštėm jau priaugo iki Cr\$. 1.710.048,11.

Reikia dar priminti, kad pereinamais metais, iš Imigrantų Kultūrinės Parodos pajamų buvo paskirta ir sumokėta Cr\$. 80.000,00 išleisti brošiūrų pavadinimai "LITUANIA", kurią atspaudė "Mūsų Lietuva". Šią knygą redagavo p. Jonas Valavičius.

Gale metų buvo nupirkta Kalėdų Senelio rūbai, kurie kainavo Cr\$. 50.000,00. Tai yra "Papai Noel" rūbai, kurie jau buvo pavartoti per Skautų Šeimų kūčias. Kūčias – Šv. Kazimiero parapijos salėje – surengė p. Eugenija Bacevičienė ir prie kurių prisidėjo kun. Pr. Gavėnas.

Labai mažai tautiečių atsimena sumokėti solidarumo mokesčių. Gale metų pasiuntėm sveikinimus ir kartu primindami tą tautišką pareigą mūsų nariams. Iš 50 adresatų, tik atsiliepė 10.

Baigdamas, noriu pranešti kad einamojo Unibanco sąskaitoj, nr. 101.076,0, kaip gali patvirtinti dokumentai, kuriuos čia turiu, turėjome Cr\$. 256.437,10.

Ačiū.

Endrikas Guzikauskas

NAUJA DAKTARĖ

Vis daugiau lietuvių kilmės jaunimo eina į aukštuosius mokslus. Praeity metų pabaigoj daktarės titulą gavo Wanda Ignatavičiūtė, baigusi medicinos fakultetą Botucatu, SP universitete. Praktiką atliks Ribeirão Preto, SP mieste klininėj neurologijoje.

Sveikiname naują daktarę ir linkime sėkmės darbe.

IEŠKOMA

moteris mažam vaikui prižiūrėti ir namų darbams. Atlyginimas pagal susitarimą.

Skambinti Brunai telef: 265-4473 vakarais ir savaitgaliais.

PREMIJUOTAS POVILO GAUČIO VEIKALAS

Konsulas P. Gaučys

APCA (Associação Paulista de Criticos de Artes – São Paulo Meno Kritikų Draugija) suburia apie 200 rašytojų ir kritikų dvylikoj meno šakų. Jie kasmet išrenka po vieną labiausiai pasižymėjusį vienoj ar kitoj meno srity. Viena iš premijų – daugiau pasižymėjusiam brazilų literatūros išgarsintojui užsieny.

Tokią Meno Kritikų premiją šių metų sausio 10 dieną nusinešė mūsų tautietis Povilas Gaučys, kuris išvertė ir vertė čia brazilų autorius, romanzistus ar poetus, į lietuvių kalbą. Jis neseniai JAV-bėse išleido lietuviškai LIANŲ LIEPSNOS – Brazilų Naujosios Poezijos Antologiją. "Tai apie 300 puslapių veikalas, per kurį lietuvis susipažįsta su brazilų poezija per 32 parinktus didesnius Brazilijos poetus".

Premijuotą veikalą pristatantis spaudai buv. São Paulo Meno Kritikų Draugijos pirmininkas, Henrique L. Alves (Henrikas Losijskas), pabrėžia, kad "šį augštą kritikos pripažinimą gauna lietuvis kaip tik šiuo metu, kai PUC – Pontificia Universidade Católica (São Paulo Katalikų Universitetas) atidaro universitetinio lygio lietuvių kalbos kursą".

Apie premijuotą lietuvių veikalą brazilus supažindino plačiausiai skaitomi didmiesčio dienraščiai, kaip FOLHA

DE SÃO PAULO, O ESTADO, JORNAL DA TARDE, DIÁRIO POPULAR São Paulo valstijos oficialus kultūrinės spaudos organas LEITURA 1984 m. sausio mėn. numerį talpina ne tik informaciją (11 psl.), o ir (19 psl.) LIANŲ LIEPSNŲ viršelio nuotrauką.

Sveikiname nenuilstantį mūsų kultūrininką p. Povilą Gaučį, kuris, per šį Brazilijos Meno Kritikų premijuotą veikalą, ne tik lietuvius supažindina su brazilų poetais, bet ir brazilus su lietuvių kalba. (KPG)

"PETRO PERKUMO NAMAI" ORGANIZUOJASI

Kaip jau buvo skelbta praeitame "ML" numeryje, 1841-me, "Petro Perkumo Kultūros Labdaros Namai" ("Centro Social Pedro Perkumas") pradeda rimtai organizuotis.

Kadangi namas yra didelis ir dviaugštis, bet tuščias, dabar atsirado didoka "naujakūrstės" problema, arba – tiksliau sakant – atsirado skubus reikalas aprūpinti dvi sales, penkis kambarius ir erdvią virtuvę baldais ir kitais logistiniais reikmenimis.

Į pirmąjį atsišaukimą jau gauta pozityvių ir gana drąsinančių atsiliepimų – iš lietuvių, mūsų jaunimo mylėtojų, o taip pat ir iš apylinkės "vietinių".

Sakoma, kad "kas pirmesnis, tas gudresnis". Posakis gali tarnauti ypač 3, 4 pirmosioms namų gyventojoms, lietuviams, pensininkėms, norinčioms gyventi bendruomeniškai, arčiau prie lietuviškų parapijų ir tautinės veiklos centro – Vila Zelina ir Alto da Moóca. Jos nedelsia pasigarsinti.

Be to, yra ir šventaraštiškas teigimas: "Dievas myli nuoširdų, skubų davėją".

Jeigu ką darome ir aukojame – darykime ir aukokime iš tikros Dievo, Tėvyinės ir reikalingo pagalbos artimo meilės.

Mes visi gi žinome, kad Dievas atsilygina šimtu už vieną.

Labdara – dvasinė ar medžiaginė – yra didžioji broliškesnės žmonijos viltis

Iš anksto geradariams dėkoja "Naujakūrstės" komisija Tel. 273.0338.

Colégio São José de Vila Zelina

RUA BARÃO DO PIRAI, 423 VILA ZELINA – SÃO PAULO
CEP 03145 FONES: 274-0913 – 274-1674

SUPLETIVO E CURSOS TÉCNICOS:

ELETRÔNICA – MECÂNICA – ADMINISTRAÇÃO – CONTABILIDADE –
PUBLICIDADE E SECRETARIADO – PROCESSAMENTO DE DADOS E
MAGISTÉRIO

(Computador próprio)

TAXA ÚNICA DE MATRICULA: Cr\$. 6.500,00
MENSALIDADES A PARTIR DE FEVEREIRO DE 1984

MATRICULAS ABERTAS

MŪSŲ ŽINIOS

POPIETINĖS MIŠIOS V. ZELINOJ

Šiomet V. Zelinoj nebus daugiau popietinių mišių paskutinį mėnesio sekmdienį.

KULINARIJA IR TAUTODAILĖ

Šv. Kazimiero p-jos patalpose kas trečiadienį vyksta lietuviškos kulinarijos kursas. Ten šeimininkės mokosi, gamina ir ragauna lietuviškus patiekalus.

Betgi ar negalėtų gimti ir panašus lietuviškos TAUTODAILĖS kursas? Juk daug lietuvių kilmės moterų ne tik gėrisi savo "senelių" meniškais išdirbiniais, bet nori ir pačios išmokyti lietuviškos tautodailės. Tad reikia, kad kas nors imtųsi iniciatyvos tokį kursą pravesti.

MARGUČIŲ DAŽYMO KURSAS

Lietuviškais margučiais yra susidomėję ir kitataučiai. Regional da Moóca bibliotekos vedėja, sužinojusi apie skelbiamą margučių dažymo kursą bei konkurso, pati pasiūlė gan patogią salę tokiam kursui pravesti. Kitos salė gali būti V. Zelinos Jaunimo Namuose, Mokoš šv. Kazimiero p-jos patalpose ir kur kitur. Tik iš anksto reikia surašyti margučių dažymo mokytojas-vadoves.

Tad šaukiamas vasario 1d., trečiadienį, 2 val. po pietų, kartu su kulinarijos kursu, ir margučių marginimo vadovų pasitarimas šv. Kazimiero p-jos patalpose.

REPETUOJAMOS "MIŠIOS"

Kiekvieną sekmdienį, iki Vasario 16-tos minėjimo, V. Zelinos bažnyčioj, po 11 valandos Mišių, vyksta bendra repeticija Mišių, kurios bus giedamos per Vasario 16-tosios minėjimą. Tai "Tautinės Mišios" (žodžiai kun. St. Ylos, muzika Budriūno). Visi tautiečiai kviečiami prisidėti prie giedojimo.

PATIKSLINIMAS

Praeitame "ML" numeryje buvo skelbta, kad šv. Juozapo Vyru Brolijos susirinkimas bus po 17 val. mišių. Šią valandą mišių nebūna. Turi būti: po 11 val. mišių.

MŪSŲ MIRUSIEJI

ANTONIA VIJŪNIENĖ, po ilgos ligos mirė Hospital Municipal ligoninėje praeitą sekmdienį, sausio 22 d. Velionė buvo gimusi 1904 metais. Palaidota Quarta Parada kapinėse. Religines apeigas atliko kun. P. Rukšys. Liko sesuo Katarina, sūnus Vladas ir duktė Vanda su šeimom.

Auks prisidėk prie lietuviškos spaudos išlaikymo!

Šio "ML" numerio

GARBĖS LEIDĖJAI

PETRAS ir ONA ŠIMONIAI

Mieliam lietuviškos spaudos rėmėjam širdingai dėkojame ir linkime gausios Dievo palaimos.

Administracija

Aliança Lituana Brasileira de Beneficência e Assistência Social

Cumprindo as determinações dos Estatutos os Artigos 29 e 33, convoca os seus sócios para a Assembléa Geral Ordinária a realizar-se no dia 29 de Janeiro de 1984 às 17 horas, na séde própria à Rua Lituânia, 67, bairro da Moóca nesta Capital, a fim de deliberarem a seguinte Ordem do Dia:

- Abertura e a leitura da Ata anterior,
- Relatório da Diretoria,
- Relatório e balancete da Tesouraria,
- Relatório e seus pareceres da Comissão Revisora,
- Vários assuntos de interesse da Aliança.

Não havendo numero legal para a reunião em primeira convocação, ficam os senhores Associados convocados desde já para se reunirem em segunda convocação às 17,30 horas no mesmo dia e local, considerando válida a reunião com qualquer número de sócios reunidos.

São Paulo, 11 de Janeiro de 1984

Secretária
Anielé Dutkus

Presidente
Alexandre Bumblis

PRANEŠIMAI

Sių metų Vasario mėn. 5 dieną tuoj po 11 val. Šventų mišių yra šaukiamas Visuotinis Metinis Šv. Juozapo Vyru Brolijos susirinkimas. Bus padaryta 1983 metų apyskaita ir aptarti einamieji bei būsimieji reikalai ir veikla.

Antanas Rudys
Pirm-kas

Kviečiami vyrai į choro repeticijas šv. Kazimiero minėjimo progoms.

Repeticijos vyksta šv. Kazimiero parapijos salėje pirmadieniais nuo 18 iki 20 val.

Choro vadovybė

VIII EXPOSIÇÃO CULTURAL DOS IMIGRANTES

Este ano será realizada mais cedo: De 30 de março a 8 de abril de 1984.

IX OLIMPIADA DOS IMIGRANTES

Também foi antecipada — acontecerá de 9 de abril a 13 de maio de 1984. Aguardem maiores detalhes.

Comunidade Lituano-Brasileira

VIII KULTŪRINĖ IMIGRANTŲ PARODA

Šiais metais įvyks anksčiau — nuo koovo 30 iki balandžio 8 d.

IX IMIGRANTŲ OLIMPIADA

Taip pat įvyks anksčiau — nuo 9 birželio iki gegužės 13 d.

Vėliau bus paskelbta smulkesnių žinių.

Brazilijos Lietuvių Bendruomenė

DĖNESIO . ATENČIŲ .

"Petro Perkumo Kultūros — Labdaros Namams" skubiai reikia, (kad ir varėtų) baldų raštinei ir jaunimo salei.

Skambinti Tel. 273-0338.

"CENTRO SOCIAL PEDRO PERKUMAS" urgentemente necessita de móveis diversos — como: mesas, cadeiras, armários, etc. para escritório e o salão dos jovens.

Para qualquer informação a respeito liguem para Tel. 273-0338.

Agradece — a Comissão

KVIETIMAS Į YPATINGĄ JAUNIMO STOVYKLĄ

PALANGOS SKAUTAI KVIEČIA mūsų jaunimą (skautus ir norinčius pabuvoti su skautais) į Ypatingą Jaunimo Stovyklą — Lituanikėje.

Stovykla prasidės šio sausio (janeiro) 25 dieną ir užsibaigs Vasario (fevereiro) 4 dieną.

Telefonuoti: 63-93-43

272-84.79